

การวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พื้นที่บางระกำโมเดล
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
Application of Sufficiency Economy Philosophy in Bangrakam Model Area,
Bangrakam District, Phitsanulok Province

ยุวชล เกษรประทุม¹ โชติ บดีรัฐ² ธนัสถา โรจนตระกูล³
Yuwachon Kessornpatoom, Chot Bodeerat, Tanastha Rojanatrakul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือการวิจัย มาวิเคราะห์ในสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านอาชีพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ ดัวยรายได้โดยเฉลี่ย และด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านของระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ประเด็นข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนในพื้นที่ยังมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ เนื่องจากการรับน้ำในพื้นที่บางระกำส่งผลให้การทำเกษตรมีรายได้ (ปลูกข้าว) ลดลง ดังนั้นการได้รับองค์ความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างดี

คำสำคัญ (Keywords) : บางระกำโมเดล; การประยุกต์; เศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2023-04-08 Revised: 2023-05-19 Accepted: 2023-05-20

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Student of the Master of Public Administration program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: oshimarubuck36@gmail.com

² รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ และ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Vice President for Special Affairs and Lecturer in the Public Administration Program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: chotbodeerat@psru.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Lecturer in the Public Administration Program Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: anastha.r@psru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province; 2) to study personal factors affecting the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the Bangrakam Model Area, Bangrakam District, Phitsanulok Province; and 3) to study suggestion guidelines for applying the Sufficiency Economy Philosophy to practice in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province. It was quantitative research. There were 394 people in sample group. The research tool was a questionnaire using data obtained from the research tool. It was analyzed in descriptive statistics. The research results could be summarized as the following. 1) The level of implementation of the Sufficiency Economy Philosophy, in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province, overall was at a high level. The average was 3.76. 2) Personal factors affecting its were occupations, educational qualifications, age, average income and the residential subdistrict. Their relationship was significantly different at the 0.05 level. Personal factors affecting its was length of residence. The Sufficiency Economy Philosophy has been applied in the Bangrakam Model area, Bangrakam District, Phitsanulok Province. Their relationship was not significantly different at the 0.05 level. 3) The suggestion issue was that the people in the area still did not have enough income to cover expenses. It was necessary to receive relief from the government because receiving water in the Banrakam area resulted in the decrease income in agriculture (rice cultivation); therefore, receiving knowledge and support from the government and private sectors would be a great assistance for the people.

Keywords: Bangrakam Model: Application; Sufficiency Economy

บทนำ (Introduction)

ปัญหาอุทกภัย สามารถสร้างความเสียหายรอบด้านให้กับประชาชนทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบเป็นรูปแบบลักษณะห่วงโซ่ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น พืชเศรษฐกิจถูกทำลาย สัตว์เศรษฐกิจถูกทำลาย สินค้ามีราคาสูงขึ้น เนื่องจากสินค้าขาดแคลน นอกจากนั้นยังทำให้ประชาชนขาดรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือไม่สามารถเดินทางไปประกอบอาชีพอื่นได้เพราะถูกน้ำท่วมขัง และทำลายผลผลิตทางการเกษตรหรือทำลายเส้นทางสัญจร เหล่านี้เป็นผลกระทบที่เป็นวงจรสืบเนื่องต่อกัน อันเนื่องมาจากอุทกภัยที่สร้างความเสียหายเป็นวงกว้าง และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ใช้เวลานานในการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมให้กลับมาเป็นดังเช่นเดิม ผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาอุทกภัยเป็นปัญหาที่สำคัญอันส่งผลกระทบอย่างมากต่อประเทศและต้องได้รับการแก้ไขในพื้นที่อย่างเร่งด่วน เพราะเมื่อเกิดภัยจะส่งผลกระทบในรูปแบบต่อเนื่องจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งและขยายความเสียหายยิ่งขึ้นไปอีก หากพื้นที่ใดถูกน้ำท่วมขัง ก็เสมือนถูกตัดขาดจากโลกภายนอก พื้นที่จะขาดน้ำ ขาดอาหาร ขาดการสื่อสาร ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดไฟฟ้า และหากขาดในสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น ประชาชนก็อาจจะขาดชีวิตไปด้วยเช่นกัน เหล่านี้ คือ

ปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องยอมรับว่า มันคือผลกระทบอันมหาศาลและมีความจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและแก้ไขให้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างปกติสุข

นับตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2554 ประเทศไทยต้องประสบกับมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจเสียหาย เกิดความเสียหายในหลาย ๆ ด้าน จนทำให้ประเทศไทยกลับมาทบทวนสาเหตุน้ำท่วมอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายซ้ำซากเช่นเดิมอีก จนตกผลึกเป็นโครงการที่มีชื่อว่า บางระกำโมเดล ในปี พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือแบบบูรณาการของทุกภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำแล้ง ในพื้นที่ลุ่มต่ำ บริเวณลุ่มแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน และบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบของโครงการบางระกำโมเดลนั้น จะเป็นการเปลี่ยนแปลงปฏิทินการเกษตรใหม่ โดยเลื่อนระยะเวลาการเก็บเกี่ยวให้เร็วขึ้นก่อนฤดูน้ำหลากจะมาถึง ให้เริ่มเพาะปลูกก่อนประมาณช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเดิมจะเริ่มเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม คลอบคลุมจังหวัด 2 จังหวัด คือ สุโขทัย และพิษณุโลก เป็นพื้นที่โดยประมาณ 260,000 ไร่เศษ (สุธินันต์ คำคุ้ม, 2566) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงตารางเวลาการเพาะปลูกทางการเกษตรให้เร็วขึ้นนี้ จะส่งผลให้เกษตรกรต้องดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรก่อนเวลา หลังจากนั้นภาครัฐจะเริ่มแจ้งช่วงเวลาที่ฝนจะเริ่มตกหนักและช่วงเวลาในการผันน้ำ เพื่อให้เกษตรกรเริ่มดำเนินการเก็บเกี่ยว โดยวิเคราะห์จากพยากรณ์อากาศ หากเกษตรกรดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ทัน ก็จะส่งผลให้เกิดความเสียหาย ดังนั้นการประชาสัมพันธ์การให้ข้อมูลแก่เกษตรกรในพื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างมาก เมื่อมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ก็ถือว่าพื้นที่เริ่มเตรียมความพร้อมเป็นพื้นที่ที่หน่วยงาน ภาครัฐก็จะเริ่มผันน้ำเข้าสู่พื้นที่บางระกำโมเดล ทำให้เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่ ซึ่งผลดี คือ พื้นที่สามารถชะลอน้ำเข้าสู่แม่น้ำน่านได้ดี ส่งผลให้ปริมาณน้ำจำนวนมาก ไม่ไหลเข้าไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างรวดเร็ว ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยา มีระยะเวลาพอสมควรที่จะระบายน้ำ และไม่เกิดการท่วมไปยังบริเวณใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับบทความพิเศษของ ปรีชา เรืองจันทร์ กล่าวว่า จุดเด่นของบางระกำโมเดล คือ มีการ เตรียมการดี การเข้าเผชิญเหตุทันกาล การเฝ้าระวังโดย ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์มีความคล่องตัว ทำให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุมและทั่วถึง และที่สำคัญคือได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่สำคัญคือความร่วมมือทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน รวมถึงสื่อมวลชนทุกแขนงด้วย ระบบผันน้ำทางด่วนนับว่าได้ผลดีมาก เป็นระบบระบายน้ำ จากแม่น้ำยมสู่แม่น้ำน่านได้อย่างลงตัวโดยการประสานงานอย่างดีจากหน่วยงานชลประทาน โดยเฉพาะเขื่อนสิริกิติ์และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน กำหนดการพร่องน้ำได้อย่างเหมาะสมโดยไม่กระทบถึงน้ำที่ขังอยู่ในพื้นที่ จากการศึกษาแล้วยังกำหนดพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำในอำเภอบางระกำ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอบางกระทุ่มบางส่วน หากเกิดกรณีฉุกเฉิน ในโอกาสหน้าใช้พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั่วคราวไม่ให้ไหลไปทำความเสียหายให้พื้นที่ตอนล่าง โดยรัฐจะต้องจ่ายค่าชดเชยพื้นที่ลุ่มน้ำให้กับเกษตรกรด้วย (ปรีชา เรืองจันทร์, 2559) การดำเนินกระบวนการดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง จากเดิมที่จะสามารถทำเกษตรกรรมได้ตลอดทั้งปี ก็จะไม่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามรอบ กลับต้องแก้ไข ปรับเปลี่ยน และเรียนรู้วิถีชีวิตให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่มีสภาพเปลี่ยนไป และเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาน้ำท่วมขังในทุก ๆ ปี การไม่สามารถดำเนินการทำเกษตรกรรมได้อย่างที่ตั้งใจ ทั้งต้องนำมาปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่เพื่อสร้างรายได้ เพื่ออยู่ร่วมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการประกอบอาชีพเสริมจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำประมงในช่วงน้ำหลากน้ำท่วมขัง การเลี้ยงสัตว์ การรับจ้าง ซึ่งประชาชนในพื้นที่ ใช้เป็นแหล่งประกอบอาชีพทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือน พออยู่พอกิน แต่หนึ่งเหตุผลที่สำคัญคือ การนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำท่วมได้อย่างเหมาะสม เหล่านี้คือ การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ จนเป็นที่ยอมรับ และนำมาปรับใช้จนเกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นการวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล และศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล ซึ่งช่วยให้ประชาชนในพื้นที่บางระกำโมเดล ตระหนักถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดลอย่างจริงจัง ดำรงชีวิตด้วยเหตุและผลเป็นหลัก ปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติและใช้เป็นหลักการบริหารครอบครัว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในหัวข้อเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งเป็นแนวปรัชญาที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก ว่าสามารถปฏิบัติตามได้จริง และบังเกิดผลจริง ทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลางได้อย่างสงบและมีความสุข แบบพออยู่ พอกิน พอใช้ และยั่งยืน
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้นำ และประชาชน ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 26,451 คน (ช.: 12,987, หญิง : 13,464) (ข้อมูลสถิติจาก สำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง ณ 24 สิงหาคม 2566) และกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 394 คน (คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane)
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2567
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ สถานะ อาชีพ วุฒิการศึกษา อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พื้นที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัย) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 3) ด้านความพอประมาณ 4) ด้านคุณธรรม 5) ด้านการมีเหตุผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นลักษณะปลายเปิด (Open end)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัย เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านของตำบลบางระกำ ตำบลท่านางงาม และตำบลชุมแสงสงคราม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอน และวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้นำแบบสอบถามส่งถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรงและส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย

3.4 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มประชากร ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของแบบสอบถามหลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้ว นำมาดำเนินการกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบ (Coding Form)

4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อมากำหนดเกณฑ์ของการให้คะแนน

การจัดทำคะแนนระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล จังหวัดพิษณุโลก มีแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยอ้างอิงตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert's Scale)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 394 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 ด้านสถานะสมรส จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ด้านอายุช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ด้านรายได้ ส่วนใหญ่มี

รายได้ มากกว่า 10,000 จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ด้านพื้นที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ตำบล บางระกำ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 จำนวนระยะเวลาที่อาศัยอยู่พื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลา อาศัยอยู่ในช่วงมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5

2. ระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอ บางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และสามารถ นำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.57) หน่วยงาน ส่วนราชการ ภาครัฐ องค์กรให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.60) มี การศึกษา เรียนรู้จากผู้อื่นที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ และนำมา พัฒนากับตนเอง ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.62) สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในพื้นที่บาง ระกำโมเดล ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.64) สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาเชื่อมโยงกัน และนำมา พัฒนาจนเกิดความรู้แบบใหม่และใช้ในพื้นที่ได้ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.58) ถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ด้าน เศรษฐกิจพอเพียงมาให้กับประชาชน เพื่อน หรือลูกหลานในพื้นที่ จนเรียนรู้และเข้าใจได้เช่นเดียวกับท่าน ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.60) และ ประชาชนนำองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ ด้านการเกษตรและชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.61)

2.2 ระดับความคิดเห็นด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการเตรียมพร้อมและรับมือ กับภัยทางธรรมชาติต่าง ๆ ในพื้นที่ที่อาจเกิดภัยพิบัติขึ้นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.58) สามารถดำเนิน ชีวิตด้วยความพอเพียง มีสติ และรอบคอบในทุก ๆ สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.57) เรียนรู้จากภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นในหลายปีที่ผ่านมา และนำมาเป็นบทเรียน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในภายหน้าต่อไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.58) มีแนวทางในการดำรงชีวิตอยู่บนความพอเพียง ไม่ยึดติด หรือตามกระแสสังคมที่ฟุ้งเฟ้อบริโภคนิยม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59) มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย เพื่อการดำเนินชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.58) มีการวางแผนการดำเนินชีวิต ในเรื่องของ การลงทุน การออม การทำรายรับรายจ่าย สำหรับตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.61) และ มีการ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เพื่อรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.59)

2.3 ระดับความคิดเห็นด้านความพอประมาณ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เรียนรู้หลักความพอเพียง พอประมาณ พอใช้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.52) นำหลักความพอเพียง พอประมาณ มาปรับใช้กับคนในครอบครัว จนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจร่วมกัน

($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.56) เรียนรู้ที่จะไม่ก่อหนี้สินที่ไม่จำเป็น ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.57) เมื่อเกิดอุทกภัยขึ้น ท่านเรียนรู้ที่จะปรับตัว และหาประโยชน์จากภัยที่เกิดขึ้นเหล่านั้น และดำรงชีวิต บนพื้นฐานความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.55) ใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง ไม่โลภมากและเบียดเบียนผู้อื่น ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.56) รู้จักคุณค่า เรียนรู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และอยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.58) และ ใช้จ่ายแต่พอดี เหมาะสม สอดคล้องกับรายรับเสมอ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.62)

2.4 ระดับความคิดเห็นด้านการมีคุณธรรมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ และพยายามที่จะคอยช่วยเหลือคนในชุมชน เท่าที่จะสามารถทำได้ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.56) มีการปรับตัว และเรียนรู้กับสภาพสังคมที่มีความไม่เท่าเทียม โดยยึดหลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.53) ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต และดำเนินชีวิตโดยไม่คดโกง หรือเบียดเบียนผู้อื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.58) สามารถนำหลักคุณธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.56) ช่วยเหลือ แบ่งปัน ในสิ่งที่ท่านพอมี พอกิน พอมีเหลือใช้ และยังเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นในชุมชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.57) เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในความรับผิดชอบต่อสังคม และครอบครัว ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.58) และ ดำเนินชีวิตบนหนทางแห่งความจริง ความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.55)

2.5 ระดับความคิดเห็นด้านความมีเหตุผล ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และสามารถนำมาพิจารณาเป็นรายข้อคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มักมีการคิดทบทวนการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้ ความเข้าใจ และมีความรอบคอบ ก่อนดำเนินการสิ่งใด ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.51) นำความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีต มาเป็นบทเรียนในชีวิตประจำวัน เพื่อที่จะไม่เกิดความผิดพลาดขึ้นอีก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.52) มีการดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล และทบทวนสิ่งที่ตัดสินใจ อย่างมีสติรอบคอบ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.53) คัดเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่ดีที่สุด และนำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวและชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.55) นำปัจจัยแห่งความพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยคำนึงถึงเหตุและผลก่อนเสมอ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55) สามารถนำหลักแห่งความพอเพียง มาปรับให้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตตนเองและครอบครัว โดยอธิบายถึงความจำเป็น ประโยชน์ หรือผลเสียแก่ครอบครัวให้เข้าใจอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.55) และ มีการตัดสินใจ กระทำสิ่งต่าง ๆ จากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง และประสบการณ์ที่ประสบพบเจอผ่านมา ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.56)

3. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นที่มีต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

สมมติฐานที่ 1 อาชีพที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากพื้นที่บางระกำโมเดลส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล จึงมีการนำไปใช้ในหมู่อาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนกลุ่มอาชีพอื่น

มีการนำไปประยุกต์ในด้านอื่น ๆ ตามแนวทางของแต่ละอาชีพ ขึ้นอยู่กับกลุ่มอาชีพที่ได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

สมมติฐานที่ 2 วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากระดับการศึกษาของประชาชนในพื้นที่นั้น มีผลต่อการเรียนรู้ การศึกษาองค์ความรู้ หรือการศึกษาเพิ่มเติมในชีวิตประจำวัน ขึ้นอยู่กับผู้ที่ได้นำความรู้ไปต่อยอดและปรับใช้ในบริบทระดับพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเข้าใจและประสบผลสำเร็จ

สมมติฐานที่ 3 อายุที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในช่วงอายุที่มีความแตกต่างกัน มีการเรียนรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกัน เพราะช่วงวัยสูงอายุมักมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จึงมีการนำไปประยุกต์ปฏิบัติ ได้มากกว่าในประชากรช่วงวัยรุ่น แสดงให้เห็นว่า คนในกลุ่มที่มีการศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้นั้นอยู่ในช่วงวัยสูงอายุเสียเป็นส่วนใหญ่

สมมติฐานที่ 4 รายได้โดยเฉลี่ยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากสาเหตุการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้ที่ไม่สูงมากนัก ไม่เพียงพอและสอดคล้องกับรายจ่าย ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วงหลักหมื่นต้น ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมสร้างชีวิต รายได้ และบริหารครอบครัวให้เกิดความสมดุล

สมมติฐานที่ 5 ตำบลที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในภาพรวมพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ก็ย่อมส่งผลต่อการนำไปใช้ไปปฏิบัติในด้านต่าง ๆ อย่างแตกต่างกัน ยิ่งการได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในแต่ละตำบลก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการปรับตัวและเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่อย่างแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะอาศัยอยู่นานสักเท่าไร ทุก ๆ พื้นที่ก็นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างประโยชน์ต่อตนเอง สร้างรายได้ต่อครัวเรือน และดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานความพอเพียง เพื่อดำรงและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการตั้งไว้เพื่อศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.39) โดยด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีเหตุผล เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในพื้นที่และสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นอย่างดี การปรับตัว การดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพอุทกภัยนั้น ย่อมต้องอาศัย

เหตุและผล เข้ามาเป็นคำตอบต่อพี่น้องประชาชนให้ต้องใช้วิถีชีวิตอย่างรอบคอบและตัดสินใจจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อลดความเสียหายให้ได้มากที่สุด เช่น ในช่วงการทำงานที่มีการกระชั้นเวลาชิดเข้ามา ขาวนาในพื้นที่บางระกำโมเดล จะต้องลงเมื่อเพาะปลูกหรือทำนาและเก็บเกี่ยวให้แล้วเสร็จก่อน วันที่ 15 สิงหาคม ของทุกปี หลังจากนั้นหน่วยงานชลประทานจะผันน้ำเข้าสู่ทุ่งบางระกำโมเดล และเกิดอุทกภัยในพื้นที่ อันเป็นข้อตกลงในพื้นที่ที่มีการตกลงร่วมกัน หากขาวนาในพื้นที่บางระกำโมเดล ขาดหลักเหตุและผล ประสบการณ์ รวมทั้งการตัดสินใจที่ล่าช้า อาจส่งผลเสียต่อการทำการเกษตรได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล สอดส่อง (2564: 7) ที่พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีเหตุผลค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 4.74

2. เมื่อดำเนินการทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้ว ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล พบว่า ในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสำคัญสถิติ (P-value = 0.00) ซึ่งอาชีพมีผลต่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้มากน้อยตามบทบาทและรูปแบบของอาชีพ ในด้านวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.001) เนื่องจากในระดับศึกษา มีความแตกต่างกันองค์ความรู้ของคนในแต่ละช่วงระดับที่ได้รับก็มีความแตกต่างกัน บ้างนำไปประยุกต์ใช้ได้ บ้างเรียนรู้ได้ไม่เท่าผู้คนในยุคสมัยใหม่ ในด้านอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.000) ในช่วงอายุน้อยมีความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ส่งผลให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปประยุกต์ปฏิบัติน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนช่วงวัยผู้ใหญ่ มีความจำเป็นต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารรายได้ และอาชีพในชีวิตประจำวันมากกว่า ในด้านรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.000) จะเห็นได้ว่าในช่วงรายได้ที่แตกต่าง ก็มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกัน ผู้มีรายได้สูงก็มีการประยุกต์ใช้น้อย ในส่วนผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างน้อย ก็มีการประยุกต์ใช้ในชีวิตมากกว่า ในด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล โดยภาพรวม ด้านความรู้ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ (P-value = 0.005, 0.002, 0.004, 0.034 และ 0.033 ตามลำดับ) เพราะบริบทพื้นที่มีความแตกต่างกัน การนำไปประยุกต์ใช้ก็มีการปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ทำให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการประยุกต์ใช้แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก นวลศรี และคณะ (2565: 1) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีเพศ อายุ ลักษณะการจ้างงาน ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิทางการศึกษา สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา สังกัดกลุ่มสาระวิชา สถานภาพสมรส มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในส่วนของอายุและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และในการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ในด้านการให้ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค สามารถสรุปได้ดังนี้ กรณีอุทกภัยที่เกิดขึ้นได้ในทุก ๆ ปี จนไม่สามารถเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี ประชาชนในพื้นที่ที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับสภาพพื้นที่ไม่ให้น้ำท่วมถึง จึงจะสามารถทำการเพาะปลูกได้ อีกทั้งยังมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ

เยียวจากภาครัฐ เนื่องจากการรับน้ำในพื้นที่บางระกำส่งผลให้การทำเกษตร (ปลูกข้าว) ลดลง จากเดิม 3 ครั้ง เหลือเพียง 2 ครั้งต่อปี ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย ทองปาน (2556) พบว่า ยุทธศาสตร์สำคัญที่ทำให้เกษตรกรทำนาในอำเภอชุมแสง สามารถผลิตข้าวนาปรังให้ได้ผลผลิตมากที่สุดขณะเดียวกันก็ลดความเสี่ยงในการผลิตข้าวนาปีลงเพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทันก่อนน้ำท่วมจึงเป็นแนวทางที่ดีที่สุด อาทิ การพัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำนาปีได้เร็วกว่าเวลาปกติและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนน้ำท่วม การขุดลอกคูคลอง และการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หรือกักเก็บน้ำตามลำคลองสายย่อย/แม่น้ำในพื้นที่อำเภอชุมแสง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำในช่วงฤดูฝน ในขณะเดียวกันก็สามารถเก็บกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง การส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาลดต้นทุนการผลิตในการผลิตข้าวนาปรังลง โดยเฉพาะปุ๋ยเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์อันเกิดจากการพักดิน การชะล้างสารเคมี และการสะสมของตะกอนในช่วงน้ำท่วมเป็นต้น (ทรงชัย ทองปาน, 2556) นอกจากนั้นประชาชนยังคงต้องการองค์ความรู้สมัยใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพหรือดำเนินวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สร้างรายได้ให้เกิดอาชีพเสริม เพราะรายได้จากประมงในช่วงน้ำท่วมนั้น ก็ได้ไม่มีความแน่นอน โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีนัย ทองอยู่ อธิบายว่า การหารายได้การทำกิจกรรมจากนอกภาคการเกษตรเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการปรับตัวทางการเกษตรเพื่อสร้างรายได้ อาทิ การประกอบอาชีพค้าขาย การรับจ้างใช้แรงงานเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต การเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อทำงานสร้างรายได้เพื่อนำเงินทุนมาประกอบกิจกรรมทางการเกษตรในช่วงฤดูกาลผลิตที่จะถึงและนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในช่วงที่ไม่มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร (มณีนัย ทองอยู่, 2546) และสุดท้าย คือ การผลักดันพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ชลประทาน เพื่อจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการช่วยเหลือด้านชลประทานต่อไป และถ้าประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือก็จะส่งผลกระทบตามมา ดังที่ ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ ได้สรุปความเห็นไว้ว่า จากเนื้อหาและรูปแบบของโครงการบางระกำโมเดล 60 จะพบว่าเกิดความไม่เสมอภาคในการรับภาระสาธารณะของประชาชนขึ้นซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำการชดเชยและเยียวยาแก้ไขเพื่อไม่ให้ประชาชนในพื้นที่หนองน้ำต้องรับภาระอันเกินสมควร ในทางกลับกันประชาชนก็มีหน้าที่ที่จะต้องกระทำต่อรัฐ นั่นคือการรับภาระสาธารณะในรูปแบบที่แตกต่างซึ่งภาระของประชาชนนี้อยู่ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาค กล่าวคือ หากมีเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้ประชาชนคนใดหรือกลุ่มใดที่ต้องรับภาระสาธารณะที่มากกว่าบุคคลอื่นอันทำให้ละเมิดต่อหลักความเสมอภาคแล้วนั้น แม้ว่าการนั้นจะไม่ใช่ความผิดของรัฐก็ตามรัฐเองก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบของรัฐในกรณีเช่นนี้ได้ รัฐพึงมีหน้าที่ต้องทำการเยียวยาแก้ไขให้แก่ประชาชนผู้ที่ต้องแบกรับภาระสาธารณะแทนบุคคลอื่นภายในรัฐ (ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ, 2561: 142-167)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอาชีพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ ด้านรายได้ และด้านตำบลที่อยู่อาศัย มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
2. ทำให้ทราบว่า ประชาชนในพื้นที่บางระกำโมเดล มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดลอย่างจริงจัง มีการดำรงชีวิตด้วยเหตุและผลเป็นหลัก ปรับตัวให้สอดคล้อง

กับสถานการณ์ในชีวิตหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติและใช้เป็นหลักการบริหารครอบครัวในหลาย ๆ ครวัเรียน

รูปที่ 1 แผนภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

หมายเหตุ แผนภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. จาก งานวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดย ยุวชล เกสรประทุม (2567)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกนั้น ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะเสนอแนะแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่หรือปรับใช้ในบริบทของชุมชนอื่น ๆ อย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับและสร้างประโยชน์ต่อผู้ที่ได้นำไปศึกษา และสามารถพัฒนาต่อยอดในการดำรงชีวิต ดังต่อไปนี้

1.1 ควรมีการอบรมด้านความรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย พลิกแพลงตามพื้นที่ที่มีอุปสรรค หรือมีสภาพปัญหา และนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ได้

1.2 ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ควรมีแนวทางในการปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเสริมสร้างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณภาพ และเป็นเกราะป้องกันภายในครอบครัว ลดความเสี่ยงในด้านอื่น ๆ

1.3 ด้านความพอประมาณ ควรมีการส่งเสริมความพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์และสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

1.4 ด้านคุณธรรม ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความยุติธรรม มีความเป็นกลาง โดยการนำศาสนาเข้าไปในจิตใจของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน

1.5 ด้านการมีเหตุผล ควรเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันด้วยเหตุและผล เพื่อเกิดความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเท่าที่จะทำได้ และต้องปลูกฝังแก่เยาวชนภายในชุมชน

1.6 ควรมีการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ จากส่วนราชการหรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน การอนุเคราะห์การปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสม ก็จะช่วยให้อาณาประชายาเมืองสามารถดำเนินชีวิตบางส่วนได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษารายต่อไป ควรมีการเพิ่มเติมในการศึกษาและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากประชาชนในพื้นที่ที่มีประสบการณ์และความชำนาญ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทกภัยอื่นๆเพื่อใช้เปรียบเทียบบริบทพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกศล สอดส่อง. (2564). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลลำภา
ลุ่ม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพุทธมคั*. 6(2): 189-198.
- ทรงชัย ทองปาน. (2556). การปรับตัวของเกษตรกรทำนา ในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากอำเภอยะรัง จังหวัด
นครสวรรค์. มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารปาริชาติ*. 26(3): 78-89.
- ปรีชา เรืองจันทร์. (2559). การดำเนินการแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดพิษณุโลก (บางระกำโมเดล). *พุทธชิน
ราชเวชสาร*. 33(3): 377-384.
- มณีนัย ทองอยู่. (2546). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชาวนาอีสาน : กรณีชาวนาลุ่มน้ำพอง. กรุงเทพฯ.
สร้างสรรค์.
- ยุวชล เกษรประทุม. (2567). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่บางระกำโมเดล
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ยอดพล เทพสิทธิ และฐานิดา บุญวรรณ. (2561). รื้อสร้างบางระกำโมเดล : ความไม่เสมอภาพในการ
รับภาระสาธารณะ. *วารสารนิสิตสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 11(2): 142-167.
- สุธีมนต์ คำคุ้ม. (2566). บางระกำโมเดลคืออะไร? เพื่อไทยเตรียมสานต่อโครงการ แก้ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.springnews.co.th>. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2566.
- อดิเรก นวลศรี และคณะ. (2565). การศึกษาพฤติกรรมการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิตในการประกอบวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2. *วารสาร มจร อุบล
ปริทรรศน์*. 7(2): 1767-1780.